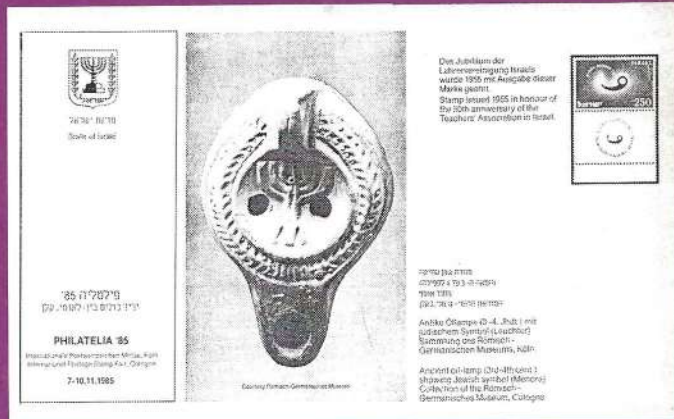

401/2238

התאחדות בוכאי ישראל
הספריה

גלוית זכרון של דואר ישראל
ביריד הבולאי בקלן, גרמניה

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

* ב ה ת א ח ד ו ת *

מישיבות ההתאחדות

ישיבת הוועד הפועל של ההתאחדות שנעדה לחודש נובמבר נדחתה בשל אבולו הכבד של יו"ר ההתאחדות ה. סינק, על מות אימו ז"ל. חברי הוועד הפועל מביעים לו תנחומים. (התקיימה ב-19 בנובמבר). הישיבה הבאה תתקיים ב-3 בדצמבר 1985 כשעל סדר היום תקנון חדש להתאחדות.

משלחת מטעם ההתאחדות ביקרה בתחילת נובמבר במוזיאון לדואר השואה בקבוץ תל-צחק. במשלחת השתתפו: ה. סינק, ל. בלאו, י. לזאון, וא. לזין. יו"ר ההתאחדות התרשם מן החומר הרב שבארכיון המוזיאון והביע תקווה לשיתוף פעולה עם ההתאחדות.

בישיבה מיום 2.7.85 אושר תקנון ה"קרון למען נוער בולאי". כמוכן אושרה הנהלת הקרן המורכבת מחמישה חברים; מטעם הוועד הפועל מונו החברים: י. ברק, י. לזאון וי. מינס - ושני אישי ציבור - י. חכמי (על החבר החמישי יוחלט בנפרד).

נבחרה ועדת לשון למנחים בולאיים. חברים בה: ד"ר צ. שמעוני, א. לזין וקלמן בראילן.

בעמותת התל-אביבית

עונת החורף החלה בהרצאתו של מנהל השרות הבולאי מר ינון ביילין, שסקר בהרחבה תוכניות משרדו ולקחים מתערוכת "ישראלפיל 85". בתוכנית הוועד החדש להפעיל חוגים בנושאים ספציפיים על-פי התעניינות החברים. המעוניינים בחוג כלשהו יפנו אל מזכיר העמותה. הפגישות במועדון בימי ב' וד' החל משעה 17.00.

ב-12 בדצמבר 1985 תתקיים ישיבה שלא מן המניין לדיון על שינוי תקנון העמותה. ש. קוויטנר, מזכיר.

בעמותת בולאי חיפה

ב-24 בנובמבר ירצה הח' לביא בלאו על הנושא "אוסף דוקומנטרי בבולי מוסיקה". ב-1 בדצמבר - חלוקת "מדליית גרווה" וישיבת ועד העמותה.

ב-8 בדצמבר - מסיבה והדלקת נר חנוכה. ב-15 בדצמבר - ערב חליפין, בחירת הוועדה המכינה לבחירות.

ב-22 בדצמבר - סימפוזיון בנושא: אוסף ארץ לעומת אוסף נושאי. המרצים - ה. סינק וא. חרמון.

ב-29 בדצמבר - האספה הכללית השנתית של העמותה.

דבר יו"ר ההתאחדות

אחת הברכות החביבות עלי היא כאשר מברכים על עשייה והתחדשות. אכן, חידוש הופעתו של עתוננו ראוי בודאי לברכה ולעידוד ואני עושה זאת בסיפוק רב.

בולאי ישראל מוזמנים ליטול חלק בתוכנו של כתביהעת שלנו ואני מזמין את כל אלה שיש באפשרותם להתחלק עם הידע שצברו, שיעלוהו בכתב.

ההתאחדות שמה לה למטרה להעלות את רמתם של בולאי ישראל, במיוחד בתחום התימטי שהוא, לדעתי מוזנח אצלנו. יש בארץ דור חדש של אספנים שבחר באיסוף תימטי, שהוא, לעתים, קשה מן האיסוף הקלאסי, ויש צורך בהרבה הדרכה ולימוד.

נקווה שנוכל ללמוד איש מנסיון רעהו, כשהעתון ישמש לנו במה חופשית להבעת דעות והשקפות שישמשו ציון דרך לכל אספן.

בפרוס השנה האזרחית החדשה אני מאחל לכולנו עיסוק מהנה בתחביב ושלווה לכל עם ישראל.

ה. סינק

יו"ר ההתאחדות

בולאי ישראל

ת נ ח ו מ י מ

לחברנו הנס סינק
במות עליו אימו ז"ל

ההתאחדות בולאי ישראל

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly

Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

EDITOR: ARIE LYNN

Redaction: Dr. Z. SHIMONI, Dr. A. LEIBU

TEL-AVIV, P.O.B. 21224, 61-211

NOVEMBER-DECEMBER 1985

(1-2)

העורך: אריה ליין

המערכת: ד"ר א. ליבוביץ, ד"ר צ. שמעוני

ת.ד. 21224, ת"א, מיקוד 61-211

חשון-כסלו, תשמ"ו (194)

ב ת ו כ ן

2. . . . . בהתאחדות
3. . . . . בטור אחד
4. . . . . חדשות הבולאים בישראל
5. . . . . צייר החודש
6. . . . . רווח בתערוכת "ישראל 85"
7. . . . . בול מלחמה בגזענות, בספרות
- 8-9. . . . . זיופי בולים קונסולריים
10. . . . . תערוכות
11. . . . . חדשות בולי קק"ל
- 12-13. . . . . השימוש באיגרות אוויר מצולמות
- 14-15. . . . . יודאיקה
16. . . . . תערוכה בבית התפוצות
17. . . . . פרפראות
18. . . . . קייס בליו מנפיקה בולים
19. . . . . מכאן ומכאן
- 20-21. . . . . הנדירים
22. . . . . חדשות באנגלית
23. . . . . מכתבים למערכת

בטאון התאחדות בולאי ישראל

ת.ד. 2896, תל-אביב

Fédération des Sociétés Philatéliques
Israéliennes

P.O.B. 2896 TEL-AVIV, ISRAEL

בטור אחד

זמן מה לא הופענו, אך לא באשמתנו. בעיות תקציב אינן דבר נדיר בימינו וכמובן לא פסחו גם עלינו. אם נבקש מעט נחמה על שלא הופענו מספר חודשים, נמצאנה, אולי, במספר המכתבים שהגיעו למערכת בתקופה זו, מן הארץ ומחו"ל, כשהכל מתעניינים בגורלו של העתון. אכן נחמה פורתא.

***

עתה עם חידוש הופעתו של העתון נמצאנו בפני בעיה של רציפות בחומר. היה מי שחשב שחובה לפרסם את כל שנצטבר במערכת בתקופה של כשנה וחצי ואולם גברה הדעה של פשרה. לא הכל שנצטבר נפרסם, אבל ניתן לקוראים אפשרות לפנות אלינו, במידת הצורך בשאלות שנצטברו אצלם בנושאים שלא עסקנו במשך החודשים שהעתון לא הופיע.

אנא, פנו במידת הצורך ותקבלו מענה. (יש לצרף בול לתשובה).

אריה ליין

סדרה אחרונה בשקלים ישנים

שקלים חדשים

כדי להקל על הציבור ועל עובדי הדואר יופיעו ב-1 בינואר עשרה בולים חדשים, עם ערכים נקובים של שקלים חדשים. בין הבולים, מתוכננים שמונה בולי עתודה ושני בולים מן המניין. הבולים החדשים יהיו בערכים של 1, 2, 3, 5, 10, 20, 30, ו-50 אגורות, בולי העתודה, כולם ישאו את דיוקנו של ד"ר הרצל, אך הצבע ישתנה מבול לבול. למעשה, הוכן הדיוקן של ד"ר הרצל כדי להחליף את הבול הקיים ללא ערך נקוב. אך, לעת עתה היה צורך בפתרון לבולים בשקלים חדשים והשימוש בדיוקנו של ד"ר הרצל הוסב לתכלית זו. שני הבולים מן המניין, הנקובים בשקלים חדשים יהיו בנושא הארכיאולוגיה בירושלים - מימצאים מתקופות שונות שיש להם קשר בשלוש הדתות. הנושא הארכיאולוגי מהווה המשך למוטיבים שהופיעו באחד מגליונות המזכרת שהונפקו לכבוד תערוכת "ישראלפיל 85".

בולי הזיכרון הראשונים בשקלים חדשים, יופיעו בחודש מארס 1986, ויכללו בין היתר, בול יובל קול ישראל, אלמוגי ים סוף ובול שיקודש לארתור רובינשטיין.

גדרה בת 100

בול 100 שנה לגדרה מתאר את נוף המושבה שנוסדה בשנת תרמ"ה (1884). השם גדרה לקוח מהתנ"ך, פירושו מקום מוקף גדר לכליאת הצאן בלילות. המייסדים האמינו כי פה היתה "הגדרה" הנזכרת בתאור נחלתו של שבט יהודה (יהושוע ט"ו, ל"ו) והשם גדרה שובש בפי הערבים לשם "קטרה", של הכפר הערבי הסמוך.

סדרת בולים שהופיעה ביום שלישי (5.11.85), כוללת את בול הקיבוץ בערך של 900 שקל, בול מאיר דיזנגוף בערך של 500 שקל, בול מאה שנה לגדרה (600 שקל) ואת בול יהודה ליאון רקנאטי בערך של 200 שקל.

סדרה זו תהא האחרונה שהופיעה עם ערכים שקליים ישנים ואורך חייה יהיה קצר ביותר. מכירת הבולים הללו תופסק - ב-1 בינואר 1986 - הן בסניפי הדואר והן באשנבי השירות הבולאי המוכרים לאספני בולים, ואולם, מנהל השירות הבולאי ינון ביילין מסר, כי על אף הפסקת מכירתם ימכור השירות הבולאי בולים במסגרת מיוחדת - אריזות בולי שנה שלמה, כפי שנהוג בשנים האחרונות בשירות הבולאי. עם זאת הדגיש מנהל השירות הבולאי, כי אפשר להשתמש בבולים אלה לצורכי משלוח דברי דואר, כפי שמקובל מאז הופעת בולי ישראל בחודש מאי 1948. אך כדי להקל על עובדי אשנבי הדואר, מומלץ לא להשתמש בבולים בערכים ישנים לצורכי משלוחי דואר.

מירון סימה ושטיינהרד – ביצירה אחת

שתי חתימות ביצירה אחת אינן דבר של יום יום, שכן העיקרון הוא שכל אמן חותם על יצירתו הוא, ואך לעתים רחוקות חותמים שני אמנים (יש אף שלושה).

מעשה שהיה ועורר עתה תשומת לבנו קשור בהופעת בול מאיר דיזנגוף, ראש עיריית תל-אביב הראשון.

בבול שהודפס לפי תחריט ממוזיאון תל-אביב, מופיעות שתי חתימות – אחת של הצייר מירון מיירושלים ולצידה חתימתו של האמן יעקב שטיינהרדט ז"ל, שהיה פעם שכנו של הראשון. מירון סימה גר בימיו של דיזנגוף בתל-אביב ונתבקש לצייר את דיוקנו של ראש העיר דאז כתחריט. הוא צייר דיוקן של דיזנגוף ואולם בתל-אביב לא היה מי שידפיס ממנו תחריטים,

כפי שנתבקש ע"י העירייה. ידידו הטוב בירוש-לים, יעקב שטיינהרדט, נודע כבר אז בתחריטים שלו, אולם ההדפסה עצמה לא ניתן היה לעשות בירושלים והיה צריך לשלוח לוינה, שבאוסטריה, שם הצטיינו בהדפסת תחריטים.

שטיינהרדט חרט את פלטת הנחושת וכמחווה וכבוד שרחש סימה למאסטרו, הסכים לחרוט בלוח הנחושת גם שמו של שטיינהרדט וכך הודפסו בווינה, מן הפלטה הירושלמית, תחריטים חתומים בידי שני האמנים.

הציור המקורי נמצא עדיין אצל מירון סימה ואילולא נסיעתו לגרמניה בענייני תערוכה והוצאה לאור של אלבום, היה בוודאי מבאי את הציור לטקס המיוחד של הופעת הבול.

מירון סימה הוא מן הציירים החשובים שלנו בנושא האדם (צייר בין השאר סידרה בנושא גורל היהודים ופליטים). הוא שלווה בשעתו את משפט אייכמן בציוריו ואוסף תמונותיו פורסם אף בהוצאה ממלכתית בגרמניה המערבית.

דיזנגוף, רקנטי, גדרה וקיבוץ

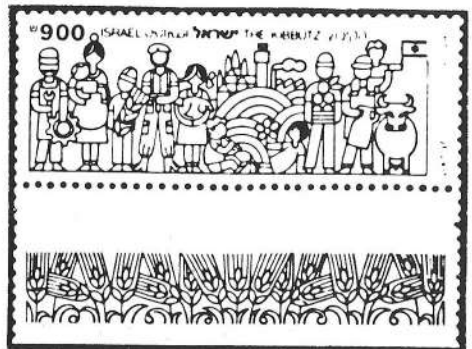
מאיר דיזנגוף (1861–1936) הוא ממייסדי תל-אביב ועמד בראשה בשנים 1911–1925, 1928–1936. נולד בבסרביה, קיבל חינוך מסורתי ותיכוני, התנדב לצבא הרוסי ובסיום שירותו יצא לאודיסה והיה מפעילי מפלגת "רצון העם" ואף נאסר בשל השתייכותו למפלגה.

בנוסף לפעילותו הציבורית ייסד חברה מסחרית ליבוא ויצוא "מאיר דיזנגוף ושות'".

בשל סכסוך תקציבי בין מפלגת "האזרחים" שייצג דיזנגוף ומפלגת הפועלים בעיר התפטר בדצמבר 1925 מראשות העירייה, ואת מקומו תפס דוד בלור–בלומנפלד נציג מפלגת הפועלים. ב-1926 נבחר בקונגרס הציוני ה"ט" לחבר ההנהלה הציונית והממונה על ההתיישבות העירונית. ב-1927 נבחר למועצת עיריית יפו ואף מונה לממלא מקום ראש העירייה. בסוף 1928 חזר למועצת עיריית תל-אביב ונבחר מחדש לראש המועצה, ומאז ועד מותו שימש בתפקיד זה.

ליאון יהודה רקנאטי נולד בסאלוניקי, כ'ה בכסלו תר"ץ (1890), לאביו שמואל, בן למשפחה מיוחסת של רבנים, נצר של הפוסק הידוע ר' מנחם רקנאטי.

ב-1934 ביקר בארץ, לשם הכנת עליותו, וב-1935 בא להשתקע והתיישב בתל-אביב. כאן ייסד את בנק א"י לדיסקונט בע"מ והיה יו"ר מועצת המנהלים והמנהל הכללי שלו. בכוח אישיותו, הצליח למשוך הון יהודי רב ממצרים ומארצות אחרות, לפיתוח החיים הכלכליים של היישוב והביא את הבנק למעמדו, כאחד הגדולים ביותר בארץ.

מכל הנסיונות שנעשו ב-100 השנים האחרונות במקומות שונים בעולם לקיים צורת חיים המגשימה צדק חברתי, רק הקיבוץ החזיק מעמד שלושה דורות, והוא ממשיך להתרחב ולהוכיח את כוח החיים שבו. כל קיבוץ החל את דרכו כמשק חקלאי, אבל האדמה והמים בישראל אינם מצויים בשפע ולכן יזמו קיבוצים רבים הקמה של מופעלי תעשייה שונים, נוסף על המשק החקלאי.

400 אלף דולר - ריוח ב"ישראלפיל 85"

או בישראל.

בסוכנות בבואנוס-איירס זכה ברנרדו קורצ'ין, יהודי יליד ארגנטינה, הנמצא בענף הבולים מנעוריו. קורצ'ין הומלץ על ידי מוסדות יהודיים וגופים רשמיים בארגנטינה.

בולי זכרון בגבעת התחמושת

תצוגת קבע של בולי זכרון ומערכות קרב תוצג בקרוב במוזיאון גבעת התחמושת בירושלים. התצוגת הוכנה ע"י השרות הבולאי והיא כוללת 4 לוחות תצוגה. עיצוב הלוחות נעשה בידי הגרפיקאי בן-חיים מחיפה.

תצוגות ישראליות בחו"ל

השרות הבולאי השתתף השנה בתצוגת רשמית נאה ביותר ב"איטליה 85" שעוצבה בידי הגרפיקאי בן-חיים מחיפה וכן ב"קלן 85". בשנה הבאה ישתתף השרות הבולאי בתצוגה רשמית גדולה ב"אמריקס 86" ו"שטוקהולם 86".

אמנינות

מטבעות ובולים

קניה * מכירה * הערכה

"AMINUT"

COINS & STAMPS

OFER & MENACHEM KAMERON

55 BEN YEHUDA ST. 63431 TEL-AVIV
PHONE: (03) 220648 • (03) 223905

עופר ומנחם קמרון

רח' בן יהודה 55 תל-אביב 63431
טל: (03) 220648 • (03) 223905

תקציב תערוכות "ישראלפיל 85" שנקבע ל-1.5 מיליון דולר וצומצם מאוחר יותר למיליון דולר, הותיר עודף מן התיכנון המקורי לאחר שההוצאות הסתכמו בכ-800 אלף דולר בלבד.

ההכנסות ממכירת בולי דואר והכנסות נילוות שהיו בתערוכה הסתכמו בכ-1.2 מיליון דולר, כך שנשאר עודף הכנסות על ההוצאות בסכום של כ-400 אלף דולר.

מדיניות ההנפקות של משרד התקשורת היתה לאפשר בניית תשתית כלכלית לתערוכה ולא להכביד על כיסו של האספן בריבוי הנפקות יקרות, אמר ינון ביילין, מנהל השרות הבולאי.

לקראת התערוכה הונפק גליון מזכרת עם הקדשה לאולימפיאדת לוס-אנג'לס, גליון צמדים הפוכים עם בולים ללא עריך, קונטרסים מבול זה. גליון מזכרת עם עופות מן המקרא וסידרת גיליונות מזכרת לתערוכה.

כמויות בולים שנמכרו

פרטים על כמויות בולים בהנפקות מיוחדות לקראת תערוכות "ישראלפיל 85":
אולימפיאדת לוס-אנג'לס - 205,000 גליונות.

גליון צמדים הפוכים - 59,000 גליונות.

קונטרסים - 47,000 גליונות.
עופות מן המקרא - 176,000 גליונות.
3 גליונות "ישראלפיל 85" - 190,000 גליונות.

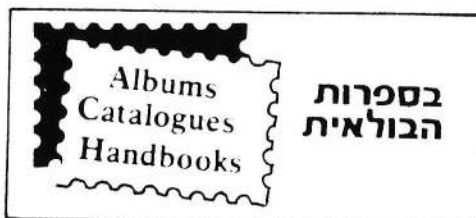
סוכנות בולי ישראל

בבואנוס-איירס לכל אמל"ט

בבואנוס איירס שבארגנטינה נפתחה סוכנות בולי ישראל חדשה במקומה של הסוכנות הקודמת שבעליה פרש.

הסוכנות החדשה תשרת את כל אמל"ט באמצעות סוחרים מקומיים ולא בדרך של מנויים וקשר אישי כמו בארה"ב

הופיע צומשטיין 86

מהדורה חדשה של קטלוג צומשטיין 86 הופיע זה עתה.

הקטלוג החדש שסוקר את כל מדינות אירופה, לרבות ברית המועצות, הופיע השנה ב־5 כרכים נפרדים: ספר אחד לצפון אירופה, ספר נפרד לשווייץ וליכטנשטיין, ספר מיוחד לדרום אירופה וספר נפרד למדינות הרפובליקות הדמוקרטיות. בסך הכל מכיל הקטלוג יותר מ־2,100 עמודי טקסט וצילומים כתובים גרמנית עם באורים באנגלית וצרפתית. בקטלוג שווייץ וליכטנשטיין 416 עמודים כתובים בגרמנית וצרפתית כשהבולים צולמו בצבע. החידוש בקטלוג זה הוא התאמת מספרי הקטלוג לקטלוגים האירופאים האחרונים כמו "מישל" הגרמני ו"איור" הצרפתי.

הופיע "גיבונס 86"

שני כרכים ראשונים של קטלוג "גיבונס 1986" הופיעו זה עתה. כרך מיוחד הוקדש לבולי חבר העמים הבריטי ואילו בקטלוג בולי כל העולם יהיו שני כרכים. אחד שכבר הופיע, מתייחס למדינות ששמן מתחיל באותיות A-L ואילו הכרך השני עם אותיות K-Z יופיע מאוחר יותר, השנה.

בכרך שהופיע נכללו יותר מ־3,700 בולים חדשים ו־950 אילוסטרציות חדשות. בקטלוג צוינה עליית מחירים, במיוחד בבולי סין, דנמרק, פינלנד, יוון, גרנלנד, הונגריה ואיסלנד.

עורך הקטלוג מזכיר השנה הרבה בולים עם "טעויות" וסטיות דפוס וזאת כדבריו, בשל ההתעניינות ההולכת וגוברת של האספנים בבולים כאלה.

בול ישראלי למלחמה בגזענות

רגישותה של האוכלוסיה בישראל לבעיות חברה גבוהה בוודאי מהרבה מדינות בעולם, ויעידו על כך בולי הדואר שלנו. כל נושא בעל חשיבות לאומית או כלל עולמית מוצא, בדרך כלל, ביטוי בכנסת או בתקשורת ובמידה לא קטנה בבולי דואר, שהם אמצעי לא רע להעברת מסרים חברתיים.

שר התקשורת, פרופסור אמנון רובינשטיין, גילה שמשרדו שוקד על הנפקת בול מיוחד למלחמה בגזענות ובכך יינתן ביטוי לערכים האוניברסליים שבישראל הם ערך עליון. פרופסור רובינשטיין שנאם בבית התפוצות בפתחת תערוכת בולי "יודאיקה" של ד"ר סטיבן רוט מלונדון, הזכיר את המוטיבים היהודיים שבתערוכה המזכירים את תרומת העם היהודי לעמי אירופה. גם בישראל תינתן תשומת לב להנפקות אוניברסליות, שיכבדו עמים ותרבויות, דתות ואישים לא רק יהודיים. כדוגמא הזכיר רובינשטיין את טוסקניני שיופיע בשנה הבאה בבול מיוחד.

גלויות מזכרת לתערוכת קלן

גלויות זכרון חדשה, מן הסוג המונפקות לתערוכות בולים בחו"ל, הופיעה לתערוכת הבולים שהתקיימה בנובמבר 85 בקלן שבגרמניה.

גלויות הזכרון המונפקות לתערוכות בולים נמכרות בתערוכה בלבד, ע"י סוכני השרות הבולאי המקומיים. עד כה הופיעו גלויות כאלה לתערוכת "ויפא 81", "אססן 82", "פילקספראנס 82", "בלג'יקה 82", "טמבאל 83", "אססן 84", "נורדפוסטה 84", "אוסיקס 84", "אספנה 84" והשנה תופיע גלויה ל"קלן 85", ובשנה הבאה ל"אמריקס 86" ו"שטוקהולמיה 86".

זיופי בולים קונסולריים

מאת: משה פרצלן

כאשר נמצא הגליון של הבולים הנ"ל, היה מורכב מ-8 בולים מחוברים ביניהם בתוספת אחד כסה"כ 9 בולים. הם היו במצב מצוין אבל תוך טיפול בהם, הופרדו לבודדים ואף השוליים נשרו מהם. צבעם ירוק נאה והמילים "בשרות קונסולרי" הם בשחור על הבולים בערכים הנמוכים ובאדום על אלה שערכם הנקוב 5 ו-10 שילינגים. בדיוק כמו במקור. הניקוב בערך 13.5 אבל לא אחיד ולא מדויק. (במקור הניקוב היה 14.5 והנייר מכיל את סימני המים של האימפריה הבריטית).

אספני "יודאיקה" יהיו בוודאי מעוניינים בתוספת מידע ופרטים על נושא זה ונשמח, איפוא, לקבל אינפורמציה נוספת.

מלחמת העולם השנייה חייבה הגירה לישראל כפולה ומכופלת, עקב השואה שהתחוללה בתקופתה. יהודים רבים חפשו מקלט בארצות אליהן לא הגיעה זרוע המרצחים הגרמניים. יהודי א"י, אירגונים יהודיים, מוסדות ציוניים ואחרים בעולם שלחו אלפי אנשים לעזרת הפליטים שהלכו בדרכים לא דרכים למדינות, מהן עדיין היו מסוגלים להגיע דרך הים או היבשה לא"י.

בד בבד עם הברחת אנשים בדרך לא חוקית לארץ, פותחה שיטה בעזרתה צוידו הפליטים היהודיים במסמכים מזויפים כדי שכניסתם תראה "ליגלית". הכינו דרכונים מזויפים, תעודות לידה, חתומות, בולים קונסולריים וכו'. (צילום 1 ו-2 מראים צורות של ויזות כניסה לא"י. (צילום 3 מראה חלק מגליון מזויף של בולים "בשרות קונסולרי" שנתגלה במקרה לא מזמן תוך כדי ניקוי ארון משרדי).

אנשים רבים היו מעורבים ב"תעשיית הזיופים" אבל הסודיות הרבה דרשה שרק המנהיגים הכירו את "הזיופים" ואילו אלה האחרונים היו זרים איש לרעהו.

הדפסת הבולים נעשתה בבית דפוס קטן בת"א בקיץ 1942 (תאריך מדויק יותר לא זכור למדפיס). הגלופה הובאה מחיפה והכילה ציורים וערכים שונים. מלאכת מחשבת של זיוף. הנייר היה לעומת זאת זול ודק, צהבהב וללא סימני מים. הכל הובא לדפוס בידי שליח בלתי מזוהה.

The holder of this visa has declared that it is not his intention to take up employment in Palestine.
May-Visa

BRITISH PASSPORT CONTROL
WARSAW.

Visa No. 13163 Cat. TRAVELLER
Valid for single journey to Palestine. - This visa does not exempt bearer from immigration regulations governing entry to Palestine.

VALID UNTIL 30th APRIL 1932
Date 17/3/32 Signature [Signature]
for Passport Control Officer

STAMPS FOR ILLEGAL IMMIGRATION TO PALESTINE

by Moshe Pertzalan

It is well known that during World War Two, the illegal immigration had to be intensified many folds. The dread of the holocaust brought many Jews to seek refuge in the countries out of the Nazi influence. The Jewish people in Palestine and all Jewish organizations, Zionists and others in the world sent out thousands of men and women to help the refugees to pass, clandestinely, hostile frontiers, into countries still having some kind of communication, by land or sea, with Palestine.

Besides the means of smuggling people illegally into the country, a system was built up to provide the immigrants with forged documents and make their entry "legal". Forged passports, birth certificates, hand stamp and cachet tools, consular stamps and many other devices were manufactured. Fig. 1 & 2 show types of entry visas to Palestine. Figure 3 shows a recently discovered part of a sheet of forged "Consular Service" stamps. It was found when checking and consulting some old files before tidying up a cupboard.

Many people were involved in the "forging industry", but "top secrecy" had to be maintained so that only the leaders knew the members of the team, who by themselves remained strangers one to another.

The printing of the stamps was done by a small press in Tel-Aviv in the summer of 1942, a more precise date is not remembered by the printer. The plate was brought from Haifa, it contained the different designs and denominations and was of perfect craftsmanship. The paper,

of poor quality, was thin, yellowish and without water marks. It was brought to the press by an unidentified messenger.

When found, the part of the sheet consisted of 8 stamps tied together plus one single, nine in all. The stamps are in perfect condition, but in the handling the block separated into singles and even the margin pieces fell off. The colour is a nice green. The words "Consular Service" are in black on the small values and red on the 5 and 10 shillings, just as in the originals. The perforation is approximately 13,5 but not very regular and uniform. On the original stamps the perforation is 14,5 and the paper has the usual British Empire water mark.

The Judaica Collectors will be looking forward for more material and information about this subject and will gratefully welcome anyone able to supply it.

מדליות זהב לישראלים ב"איטליה 85"

מאת אלי ובר, רומא

ב"איטליה 85", בתערוכת הבולים העולמית שנעלה לא מזמן ברומא, צוינו 4 ישראלים במדליות, לרבות מדליות זהב.

ה. סינק צויין במדלית זהב גדולה ופרס מיוחד על אוסף אוטורייה קלאסית. עו"ד אלי ובר צויין במדלית ורמיל גדולה (מוזהבת גדולה) ופרס מיוחד. ובר הציג באוריה.

ד"ר גרוסוירט הציג אקוודור וצויין במדלית ורמיל. מ. שמואלי הציג רוסיה וצויין במדלית כסף גדולה.

במדור הרשמי ב"איטליה 85" השתתף משרד התקשורת הישראלי. השרות הבולאי הציג תוצגת שזכתה להדים חיוביים ביותר. במיוחד צוינה הצורה הגראפית הנאה.

ב"איטליה 85" נערך קונגרס פ"פ ה-54 ולציון המאורע הנפיקה התאחדות בולאי ישראל מעטפת זכרון מיוחדת וכן 4 תדפיסים שחורים של בולי ישראל עם ארונות קודש מאיטליה, שחולקו למשתתפי הקונגרס.

את ישראל ייצגו בתערוכה 3 נציגי ההתאחדות: פרופ' עמנואל אילן - היה חבר בחבר השופטים הבינלאומי, אלי ובר - קומיסר ונציג בקונגרס פ"פ ויעקב שבתאי - נציג בקונגרס. קבלת הפנים היתה לבבית והכל זכרו לציון את הישגי "ישראל 85".

לנציגים הישראליים היתה תחושה ש"ישראל 85" תרמה רבות לתדמיתה ומעמדה הבינלאומי של הבולאות הישראלית.

חסדרים ואירגון התערוכה ב"איטליה 85" לא עמדו במבחן ונמתחה ביקורת קשה על דברים רבים כמו מכס, סידורים באולם, תאורה לקויה ואפילו המלון שהיה צמוד לתערוכה, לא היה ברמה המתאימה.

יציון שהסוחרים שהשתתפו ב"איטליה 85" עשו מחזור משביע רצון.

בקונגרס פ"פ נתקבלו כחברות חדשות המדינות: פיליפינים, הונגקונג, נפאל וסאדמארין.

מפת ישראל בתערוכת איטליה 1985

לתערוכת הבולים העולמית ברומא "איטליה 85" שנפתחה ב-25 באוקטובר השנה, פורסמו ארבעה גיליונות זיכרון מיוחדים. הופיע גיליון זוטא במחיר 4,000 לירות ובו בול ה"פני השחור" של ברי-טניה שהיה הבול הראשון בעולם. לצידו בולה הראשון של ממלכת סרדיניה משנת 1851 הידוע בשם "5 סנט השחורים של סרדיניה".

גיליון אחד עם חמישה בולים בני 500 לירות כל אחד, מראה 5 בולים היסטוריים המייצגים 5 יבשות תבל: "יונת בזל" משנת 1843; "בול ואשינגטון" בן 10 סנט משנת 1847; "האווז השחור" של אוסטרליה, משנת 1854; בול מאוריציוס הידוע בן 2 פני משנת 1848; ובול יפאני משנת 1871, הדרגון בן 48 מון. במרכז גיליון זה הודפסה מפת העולם ובמרכזה ארץ ישראל (מחיר הגיליון 2500 לירות).

גיליון נוסף מתאר מדינות באיטליה העתיקה בצורת בולי נוף עם בול רקע מן התקופה. בגיליון 9 בולי נוף ובכל בול כזה בול מוקטן של המדינה בקיומה. ניתן לראות בול ממלכת לומברדיה-ונציה 1850; נסיכות מודינה ב-1852; ממלכת ניאפולי 1858; נסיכות פרמה 1857; בול ותיקן מ-1852; בול הממשלה הזמנית של רומנגה 1859; ממלכת סרדיניה 1861 והנסיכות הגדולה של טוסקנה 1851. הגיליון עלה 2700 לירות.

80 ליער הראשון

בימים אלה הונפקה בקרן הקיימת לישראל, סידרה חדשה של בולים במלאות 80 שנה לנטיעת היער הראשון בישראל על ידי הקק"ל, בבן שמן. הנטיעות הראשונות בישראל היו של עצי זית ובהתאם לכך מופיעה על הבולים תמונת עץ זית. בסידרה שני בולים בציור זהה עם שבילים, לצד, אחד בעברית ואחד באנגלית.

חותמת "שי" חדשה

ממפעל בולי קק"ל נמסר, שלקראת ראש השנה תשמ"ו, הונפקה מעטפת זיכרון עם בולי מועדים לשימחה תשמ"ו של דואר ישראל חתומה בחותמת "שי" חדשה.

כנס אספני קק"ל ו"יודאיקה"

בינואר 1986 צפוי כנס ארצי של אספני בולי קק"ל ו"יודאיקה" שייערך בתל-אביב במשך יום אחד. מועד הכנס טרם נקבע אך נמסר, כי מטרתו להפגיש מירב אספני בולי קק"ל בישראל עם אספני "יודאיקה", ולקיים דיון בנושאים שמעניינים אספנים אלה. במקום יובאו למכירה פריטים ממפעל בולי קק"ל שלא היו בהפצה עד כה. אספנים מוזמנים לפנות למפעל הבולים בירושלים ולהעלות בכתב נושאים שיובאו לדיון בכנס.

יוהנסבורג 100

באחרונה קיימת הבחנה בין תערוכות עולמיות לבין תערוכות בין לאומיות. תערוכה עולמית היא בדרך כלל בחסות הפדרציה הבין-לאומית, הפי"פ והיא מקיפה אספנים ממירב המדינות בעולם כדוגמת "ישראל 85", שנעלה לא מזמן בתל-אביב.

ביוהנסבורג, למשל, תתקיים בשנה הבאה תערוכת בולים גדולה, אבל מוגדרת כבין-לאומית ולא עולמית, וזאת משום שהיא לא קיבלה את חסותה של פי"פ. שם התערוכה "יוהנסבורג 100" ולאור ההכנות היא תהיה בוודאי גדולה ויפה לא פחות מכל תערוכה עולמית בחסות פי"פ. מי שנתן חסותו ל"יוהנסבורג 100" זה שר הדואר של דרום אפריקה, האגודה הפילטלית שם, אגודת אספני ישראל בדרום אפריקה, אגודת סוחרי הבולים ושתי אגודות מקומיות אחרות. אספנים ישראלים כבר הוזמנו להציג ב"יוהנסבורג 100", לרבות, השרות הבולאי ואולם הרגישות הקיימת לגבי שיתוף פעולה עם דרום אפריקה תכביד מאוד על השתתפות אספנינו שם.

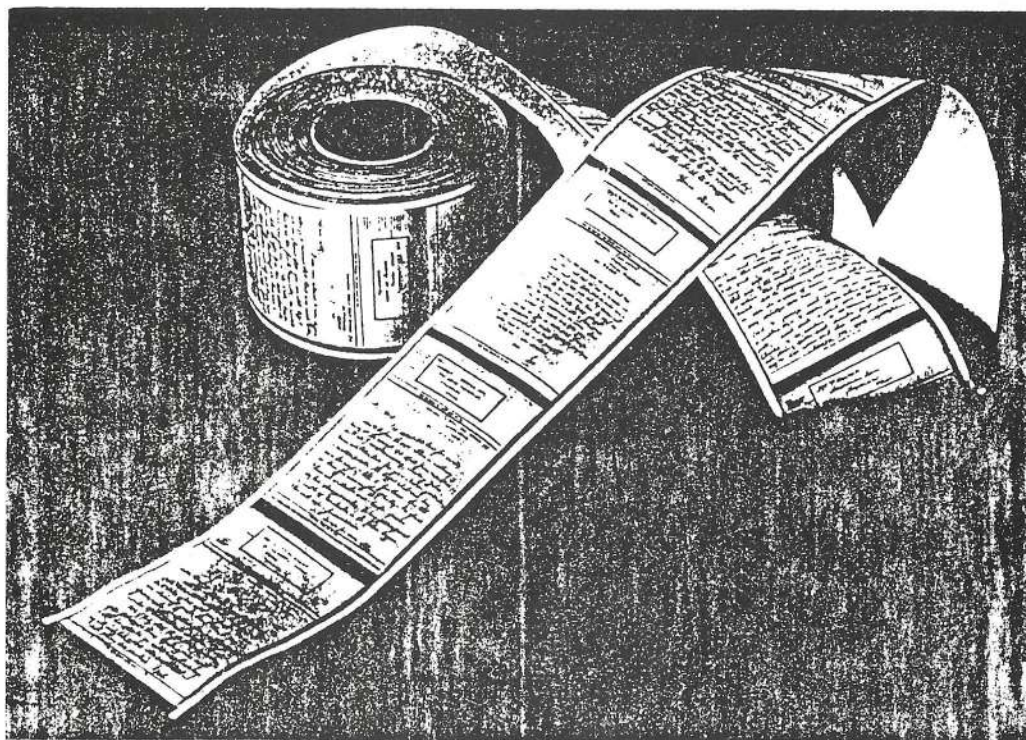
אין זה סוד שאספנים ישראלים ירצו לשלוח אוספיהם ליוהנסבורג ובוודאי גם השרות הבולאי שדרום אפריקה מהווה לו עתה תחום הפצה נכבד לבולי ישראל, אך כאמור, קיימת הבעיה הפוליטית. לא מן הנמנע שאספני ישראל יטלו חלק בתערוכה. לא כגוף רשמי, באמצעות ההתאחדות, אלא, כאספנים פרטיים, כנ"ל לגבי תצוגות נוער שיש בכוונה לשלוח ל"יוהנסבורג 100".

אגב, בתערוכת "ישראל 85" לא יכלו אספני דרום אפריקה להשתתף כגוף רשמי והיה הכרח לצרפם כחברים בעמותה התל אביבית ובתור שכאלה יכלו להציג בתערוכה העולמית שהיתה בחסותה של פי"פ.

"יוהנסבורג 100" תתקיים בין ה-6 ל-11 באוקטובר 1986 במרכז התערוכות שליד יוהנסבורג. בימים אלה פורסם סמל התערוכה ותווית תעמולה. הקומיסר-י. ברק.

כך נראה סרט איגרות מצולמות.

MATSA COMPANY LTD.

HOLY LAND AND JUDAICA PUBLIC AUCTIONS

3 AUCTIONS PER YEAR
FORERUNNERS, PALESTINE
INTERIM PERIOD, JUDAICA
JNF, ZIONISM, AUTHOGRAPHS
ISRAEL AND NUMISMATIC ITEMS

WRITE FOR A COPY OF A FREE ENGLISH CATALOGUE

MATSA COMPANY LIMITED
5 DROYANOV STREET
(BEIT CLAL)
TEL AVIV 63143 • ISRAEL

שנת הרמב"ם הונצחה בספרד ובאנטיגואה

Antigua & Barbuda Honors 850th Birthday of Maimonides

The postal officials of Antigua & Barbuda, a former British colony situated in the Leeward Islands of the Caribbean, released on June 17th a single stamp and souvenir sheet to mark the 850th Anniversary of the birth of Maimonides, the world famous Jewish philosopher, scholar and medical doctor who was born in the Spanish city of Cordoba.

Special celebrations are currently being staged around the world in honor of the man whose contributions are considered to have profoundly influenced the direction of both Judaism and contemporary religious philosophy.

Maimonides, whose real name was Moses ben (son of) Maimon, was born in Cordoba, an important city in southern Spain on the day before the Jewish festival of Passover in the year 1135.

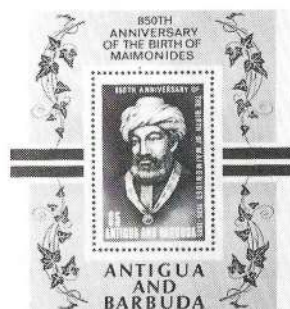
His father, Rabbi Maimon, was a leading Dayan (religious judge) of Cordoba's Jewish community. An impressive scholar in both religious Judaic and secular subjects, the dayan personally taught Maimonides during the early years of the youth's development.

יעקב הלוי - באנדורה

נדמה לי שזו הפעם הראשונה שבמדינה הננסית בהרי הפירינאים, אנדורה, מופיע בול דואר שיסווג ל"יודאיקה". נסיכות אנדורה הצרפתית הנפיקה שני בולים במסגרת אירופה המאוחדת ושניהם בנושא מוסיקה, כפי שנקבע השנה לכל בולי "אירופה".

בולי אנדורה מראים כלי נגינה עממיים ופלקט לאופרה הקומית בשם "אנדור" שהקומפוזיטור היהודי-צרפתי, זאק הלוי, כתב את המוסיקה. הפלקט הונצח באחד משני הבולים של אנדורה.

שנת הרמב"ם אינה להיט עולמי, אבל בכל זאת לפחות שתי מדינות שיתפו עצמן במפעל מבחינה בולאית. את ספרד כבר הזכרנו, שהדואר בקורדובה הטביע חותמות מיוחדות, עם דיוקן הרמב"ם. שמו בעברית והקדשה מיוחדת. עתה הצטרפה אנטיגואה הרחוקה בהנפקה מיוחדת של בול וגיליון זיכרון. שני הפריטים מעניינים מאד במיוחד את אספני "יודאיקה" ואת מוקירי זכרו של הרמב"ם.

חותמת רמב"ם הראשונה ומתחת השנה, כפי שהוטבעה בספטמבר השנה, לרגל קונגרס הרמב"ם בקורדובה. חותמת אחרת הוטבעה בקורדובה לאירועי "מוסיקה ספרדית".

גרמניה – מספקות יודאיקה החשובות

כניסתו של ישו לירושלים

בצורות שונות מצא ביטוי המראה של כניסת ישו הנוצרי בשערי ירושלים, כמסופר בברית החדשה (בדרום אפריקה הופיעו כמה בולים במוטיב זה). השבוע פירסם דואר הוואתיקן סידרה של ארבע גלויות דואר צבעוניות ביניהן אחת עם המראה הנודע, שמוזכר רבות על ידי מאמיניו של ישו.

היציאה שנבחרה לגלויה בנושא זה צוירה בידי לילי סקורצ'לי. שלוש גלויות נוספות שהופיעו בסידרה מתארות את ישו נפגש עם נוער לפי טרנטו לונגריטי, מיפגש האפיפיור עם ילדים לפי ציור של דינה בלוטי ותמונה קיבוצית של פני ילדים גזורה בצורת צלב.

ארבעת הגלינות הוקדשו לשנת הילד הבינלאומית והופיעו ב־15 באוקטובר. בסה"כ הודפסו 100 אלף גלויות כאלה. כל גלויה נקובה ב־400 לירות והסידרה נמכרת ב־1600 לירות. דואר הוואתיקן הנפיק במקביל גיליון זיכרון ושני בולים עם תמונות שתי כרכרות אפיפיוריים מן המוסיאון ההיסטורי (מימי פיוס ה־9). הנפקה זו הוקדשה לתערוכת הבולים העולמית שנפתחה ברומא ב־25 באוקטובר בשם "איטליה 85".

גוסטב מאהלר בהונגריה

דואר הונגריה הקדיש בימים אלה סדרה של שישה בולים למוסיקאים מפורסמים, ביניהם הקומפוזיטור היהודי-אוסטרי – גוסטב מאהלר.

באוסטריה הוטבעה השנה חותמת זכרון מיוחדת לגוסטב מאהלר והאספנים שם השתמשו בבול מאהלר האוסטרי שהופיע שם לפני מספר שנים.

גרמניה המערבית היא מן הספקים החשובים ביותר בנושא "יודאיקה", ושם לא רק שבכל שנה מופיע פריט "יודאיקה" חדש, אלא אף מספר פעמים בשנה. השנה כבר הופיע שם בול אגון קיש, חותמת לזכרו, חותמת מחנה המוות דכאו, חותמות בתערוכות בולים ישראליות ועתה הקומפוזיטור היהודי אוטו קלמפרר.

המנצח המפורסם, אוטו קלמפרר (1885-1973) הוא יהודי, יליד ברסלאו שעזב את גרמניה ב־1933, עם עליית הנאצים לשלטון והתיישב בארה"ב. קלמפרר קיבל בהמלצת גוסטב מאהלר את כהונת המנצח באופרה הגרמנית בפראג, בשנת 1907, ומאז החלה פעילותו כמנצח מזהיר.

דואר גרמניה הפיץ עתה מהדורה מיוחדת של בולים לזכרו של קלמפרר וכן חותמת מיוחדת. עם חתימת ידו של המנצח הנודע. עם הופעת הבול, ב־7 במאי השנה, הוטבעה חותמת היום הראשון, עם הקדשה למאה שנה להולדתו.

ד"ר ז'אן כהן – איננו

בימים אלה נתקבלה בישראל הידיעה העצובה על מותו של ד"ר ז'אן כהן מצרפת, אספן דגול וידיד לאספנים רבים.

ד"ר ז'אן כהן היה רופא במקצועו, תושב פריז ואספן יודאיקה נלהב. היה נשיא האגודה הפילטלית לידידות ישראל-צרפת וערך את בטאון האגודה. באחרונה סבל ממחלה קשה שהביאה למותו בטרם עת.

בארץ היו לד"ר כהן הרבה ידידים והוא יחסר לכולם. יהי זכרו ברוך.

ד"ר שאול דגוני

תערוכת בולי יודאיקה בבית התפוצות

לבולים דואריים, נראה שברשימותיהם של ד"ר לפין ול. קליין, שפורסמו ב-1981 ב"ירחון הישראלי לבולאות" נכללו בולים עם בתי כנסת של ממש ולא הכותל המערבי, מקדש שלמה או בולים דומים, שהם פריטים חשובים באוסף יודאיקה, אך אינם בולים עם בתי כנסת.

להלן מספר בולים שהופיע אחרי פרסום הרשימה הנ"ל:

לובסמבורג 1980 - בית הכנסת המרכזי.

צרפת 1982 - ביה"כ טאורו.

צרפת 1982 - 100 לביה"כ בורדו.

ישראל 1982 - 100 לראשון לציון.

ישראל 1983 - ארכיטקטורה של בת"ב.

אוסטריה - בית כנסת בוינה.

במרוצת השנים הופיעו מספר חותמות

דואר לכבוד בתי כנסת, אולם אלה לא הוזכרו בחוברת שלנו.

המערכת

דני קיי

בחותמת דואר

לא לה שבקשונו פרטים על "דני קיי בבולי דואר" - אכן דני קיי לא הופיע עד כה בבולי דואר. הוא אינו היחידי מבין השחקנים החשובים - סופרים ואישים פוליטיים, שחיים עמנו ולא זכו בבולי דואר מיוחדים להם. רק פה ושם יש משרדי דואר שמכבדים נשיא, שחקן או ספורטאי בבול דואר בעודם בחיים. ברוב המקרים לא זוכים בכבוד זה, אלא לאחר המוות. נראה, שבשל כך מעדיפים איפוא, רבים שלא להופיע בבולי דואר...

אשר לדני קיי הוא אומנם מצוי באלבומי בולים, אך בצורת חותמת דואר. שוודיה כיבדה עוד בשנת 1972 את הופעתו של דני קיי מטעם יוניצ"ף בחותמת דואר בגטבורג. דני קיי מופיע בחותמת כשדיוקן נובע "טמבל", במרכז החותמת.

מדגם הבולים בנושא "יודאיקה", המוצג עתה בבית התפוצות בתל-אביב, עשוי בטעם רב ומומלץ לבקר בתערוכה. ד"ר סטיבן רוט הסכים להציג חלק מאוספו בעל אלפי הבולים, אבל בצורה שהבולים מוצגים, מקבל המבקר תמונה רחבה על תרומת היהודים לתרבות העולם וזאת, למעשה, מטרת התערוכה.

בטקס הפתיחה סקר בעל האוסף את החלוקה המספרית של הבולים וידע לציין כמה בולים הוקדשו לאישים השונים במדינות השונות. נראה, שקרל מרקס צועד בראש הרשימה עם 113 הנפקות! מזרח גרמניה מצטיינת בהנצחת השואה בבולי דואר. בהונגריה הופיע המספר הרב ביותר של בולי אישים יהודים ויהדות בכלל. 28 בתי כנסת הופיעו ב-18 מדינות. ספורטאים יהודים הונצחו במדינות שונות אך לא בישראל. מעט מאוד נשים יהודיות הופיעו בבולים. גרמניה המערבית הדגישה הרבה חותמות זיכרון לאירועים יהודיים ומספר לא מבוטל של בולי אישים. מה שמעניין, שרק 17 בולים שהוקדשו ליהדות הופיעו עד מלחמת העולם השנייה. רוב הבולים הופיעו לאחר המלחמה.

ד"ר רוט הזכיר, שהקריטריון לבחירת הבולים באוספו, הוא לא בדיוק על פי ההלכה היהודית, לפיה בן לאם יהודיה הוא יהודי, כי לדעתו יש הרבה שמות יהודים שאינם אינה יהודיה אמנם, אבל שמותיהם שקיבלו מן האב היהודי. הם הם שהצביעו על יהדותם. לקראת התערוכה הוצא בבית התפוצות קטלוג מהודר, המהווה מדגם מן התצוגה.

בתי כנסת בבולים - הערות

ז. אדלר מווינה שלח אלינו רשימה נכבדה של בולים שלדעתו יש לכלול באוסף בתי כנסת והם לא נכללו ברשימות ד"ר לפין. ברשימה כ-25 פריטים, רובם בולי קק"ל או תוויות לא דואריות. לגבי בולי הקק"ל, יחליט כמובן, כל אספן כיצד ייחשב בולים אלה באוספו. אשר

פרפראות

בלי דגל ישראל

בטייוואן הופיעה ב-5 באוקטובר 1985 סידרה של ארבעה בולי זכרון מצורפים היוצרים תמונה אחת (סטרייפ). הבולים הוקדשו ליריד מסחרי שנתי בהשתתפות מדינות מן העולם הגדול. נראה שישראל לא השתתפה ביריד שכן בין דגלי האומות המתנופפים בבולים לא מצאנו את דגל ישראל...

YOUR STAMP DEALER IS

UNISTAMPS LTD

אונסטמפס בע"מ

Tel-Aviv, P.O.B. 32120 ת.ד. ח.א.ב.י.
Tel. 299758 טל.

מכירה פומבית של בולים ומטבעות
קטלוג חינם

STAMPS & COINS AUCTIONS
Israel, Postal History, Judaica, Europe etc.
Exchange and Advice!
Catalogue Free!
BIG AUCTIONS - THREE TIMES A YEAR!

יובלות בולים ודאר

מספר מדינות מציינות השנה יובלות בולים ודואר וכיוון שהנושא נפוץ בקרב האספנים, נקדיש לו טור מיוחד.

דואר בריטניה מציין השנה מלאות 350 שנה לשרות הצבורי והלאומי. בשרות זה נכללו הרבה מושבות וטריטוריות שהיו קשורות בבריטניה ועתה הן מנצחות את היובל בבולי זכרון.

דואר בליזה, לשעבר הונדורס הברי-טית, הנפיקה סדרה של 6 בולי זכרון, בהם העברת דואר משנת 1635 ועד 1858. דואר בוצ'אנה הנפיק אף הוא סידרת בולים לציון יובל בולאי - הדפסירכב על בולי כף התקווה הטובה משנת 1871, שהוכנסו למחזור ב-2 בדצמבר 1885. בסידרה 6 בולים. בכל הבולים מופיעים תעתיקים של בולים ראשונים, לרבות בול בוצ'אנה מס' 1 (סקוט).

"בולים על בולים" מופיעים בסידרה של 10 בולי בליזה, שהופיעו לכבוד 50 שנה לציון מבצע "אומניבוס" - הנפקה מרוכזת של מספר מדינות בנושא זהה.

חוג אספני בריה"מ

בנתניה התארגן חוג אספני בולים של רוסיה וברית המועצות, בהנהלת ליראון יוליוס, שמואלי משה ובלוך ישראל (קירון). המעוניינים להצטרף יפנו לכתובת: ליראון, נתניה, ת.ד. 2005.

קייס בליז מנפיקה בולי דואר

הבולים הראשונה שהוקדשה לציפורים מקומיות, לפי מחקריו וציוריו של ג'ון ג'יימס אודובון, על פי ספרו "ציפורי אמריקה".

מדינת האם, בליז, אף היא הנפיקה סידרת בולי ציפורים לזכרו של ג'יימס אודובון אבל בשינוי מסויים. בבליז סידרה בת ששה בולים ובקייס בליז רק ארבעה. תמונות הציפורים שונות בשתי הטריטוריות. בבליז הופיע גם גיליון זיכרון עם דיוקן ג'יימס אודובון. סידרה נוספת שהורפיעה החודש בקייס בליז היא של אניות שנטרפו בלב ים, ובבליז הופיעו ארבע סדרות.

מה שמנחם בשלב זה הוא העובדה שלא כל סידרה של בליז מועתקת לקייס בליז, אם כי אי אפשר לדעת מה יהיה בהמשך.

גלויות זכרון באו"ם

דואר או"ם פירסם ב-22 בנובמבר את הגלויה ה-28 בסידרת גלויות הזכרון, שהוא מנפיק. בגלויה, שמהדורתה 170 אלף, הודפסו ששת בולי הילדים שהופיעו באותה הנפקה, במהדורות של 1 מליון ועד 1,5 מליון.

הבולים צויירו בידי ציירים מאנגליה, הודו, הולנד ושווייץ. הם הודפסו ביפאן.

תארו לכם שיש לישראל כמה איים קטנים עם בית דואר קטן בכל אחד מהם, או אז אפשר היה בשיטה המקובלת במקור מות שונים בעולם, להכפיל כמעט את ההכנסות מבולי דואר שלנו... לפחות מאלה שנועדו לאספנים. ייתכן שאפשר לעשות זאת גם בלי בעלות על איים אמ, למשל, יוכרו על כמה ערים בארץ כבעלות אוטונומיה דוארית. אז אפשר יהיה להדפיס לכל "אוטונומיה" כזאת בולים עצמאיים ולאספנים לא תהיה ברירה אלא לרכוש אותם, ובדרך זו להגדיל את ההכנסות ממכירת בולים.

חשוב לדעת שהדוגמה אינה סתמית כל-כך, שכן בעולם הבולאי, יש אכן מיני טריטוריות שמנפיקות בולי דואר כשהנהגה העיקרית מהם הוא האספן ולא לקוח הדואר.

הנה, למשל, באיי קוק, שבאוקיאנוס השקט, מנפיקים בולי דואר לארבעה איים בנפרד - איי קוק, האי פנהרין, אוטוטקי וניואה. בכל אחת מהטריטוריות הללו - שהן יחידה מינהלית אחת - יש בית דואר עם בולים משלו והנפקת הבולים נפרדת לכל אי, בשינויי נושאים. כתוצאה מכך ההכנסה היא "מרובעת". כך זה פועל בגרנדה ובגרינדינס ואחרים.

השבוע נמסר על הנפקה חדשה בטריטוריה שלא שמענו עליה עד כה. הכוונה ל"קייס בליז". בקושי התרגלנו לשם בליז (במקום הונדורס הבריטית) והנה אנו מתוודעים ל"קייס בליז" שקבלה עתה זכות הנפקת בולים משלה. היא נכנסת עתה להיסטוריה הבולאית עם סידרת

מעונינים בחליפין EXCHANGE WANTED

OLAF OSTEN
Am Noeltingshof 2
D-2400 LUEBECK
W. GERMANY

MIGUEL COMEVIÑO
Santa Catalina 1567
(1437) BUENOS AIRES
ARGENTINA

DANA P. JACOBSON
1121 Saratoga St.
EAST BOSTON, MASS.
02128-USA

J. PRATT
P.O. BOX 151
BREDASDORP 7280
REP. of SOUTH AFRICA

ANTONIN BEAUDET
80 Blvd. J Cartier
LAUZON QUE G6V 1T7
CANADA

Prof. Carlos Luis Espinoza LEON
Presidente Club Filatelico
Amigos del Mundo
Apartado 1107, Alajuela 4050
COSTA RICA

LUCIAN JACOBI
Karl Marx Allee 10
5066 ERFURT
D. D. R.

HEINZ KETTE
Bahnhofstrasse 11
6573 HOHENLEUBA
D. D. R.

ROBERT J. CROTEAU
P.O. BOX 254
TROY, NH 03465
U.S.A.

Nicolas Jimenez MENDOZA
Casilla Centro No. 4127
QUITO-ECUADOR
SUDAMERICA

JOSE FRANCISCO DE ARAUJO
Caixa Postal 3306
01000 - SAU PAULO
BRAZIL

HELGA KREJCI
Margaretenortel 24-34/1/4
A-1050 WIEN
OSTERREICH

JAMES M. HENDERSON
280 Frankel Lane
SEBASTOPOL, CA 95472
USA

PAUL KYRIAKIDES
17 Lycourgos Str.
NICOSIA -
CYPRUS

KOK JOHNNY ANDERSEN
Mayrithevang 67
5600 FAABORG FYN
DENEMARK

JULIO BLANCO CASTILLO
Av. Los Pinos 172
E/N Cisneros y Finlay
LOS PINOS, HABANA 18
CUBA

DONALD LUSSIER
608 Monssean
HIL-4V1 MTL P.Q.
CANADA

MR. MAWN A. PASKAL
10748 Wellworth Ave.
West LOS ANGELES, CAL.
90024 U.S.A.

KIM KIDD
RT. 1 BOX 147B
WHITLEY CITY, KY. 42653
U.S.A.

GERT THEUNISSEN
Jeugdstr. 63
3500 HASSELT
BELGIUM

עשרות בולים למלכה האם

בשנת 1985 צויין יום הולדתה ה-85 של המלכה הבריטית האם עם עשרות בולי זכרון וגליונות זכרון בכל מדינות חבר העמים הבריטי. ברוב המדינות הופיעו 3 בולים וגליון זכרון. בכולם תמונות מחייה של המלכה האם.

מהדורה בת 100

מהדורה רשמית מיוחדת במינה של 100 "מעטפות יום ראשון" הוכנה ב-1 ביולי באי ניואה שבאוקיאנוס השקט והופצה על בסיס של "כל הקודם זוכה" במחיר רשמי של הדואר שם.

הכוונה לסידרת בולים משנת 1984 של פרחים בסידרה של 11 בולים בערכים מ-12 סנט ועד ל-1.75 דולר, עליהם הוטבע עתה הדפס רכב לשרות רשמי, כעין "בולי שרות" כשהדפסה היא בראשי תיבות O.H.M.S. - בשרות הוד מעלתה המלכה.

הבולים לא נמכרים בבית הדואר באי, כי הם נועדו לשימוש משרדי הממשלה, אולם הוסכם למכור אותם למנויים הקבועים של איי ניואה; כאטרקציה מיוחדת וחסרת תקדים הסכימו שלטונות האי למכור מהדורה של 100 "מעטפות יום ראשון" עם בולים אלה, אבל בשיטה של "כל הקודם זוכה", כלומר מאה המנויים של ניואה, שהזמנותיהם תגענה ראשונות, יזכו במעטפה עם 11 בולי הסידרה כשהם מודבקים על מעטפה רגילה של הדואר ולא "מעטפת יום ראשון" מיוחדת לאספנים. בתולדות הבולאות ידועים פריטים יחידים או בודדים, אך כאלה נוצרו כתוצאה מנסיבות מסוימות, אך בודאי לא באורח רשמי, על ידי גוף ממלכתי כמו במקרה שלנו.

העובדה שדואר ניואה קבע מהדורה של מאה מעטפות בלבד, חתומות ב-1 ביולי 1985, מעידה אולי, שאין הרבה משוגעים לפריטים כאלה מדואר ניואה.

הנדירים (5)

מאת ד"ר צ. שמעוני

לקיום הבול השגוי של חצי פני על 2 פנס. עד 1952 היה ידוע רק על בול אחד (משומש) מסוג זה (צילום) ובאותה שנה נודע בלונדון על קיומו של עותק נוסף של הבול (בלתי חתום).

באותה סביבה - באזור שנקרא

Oil Rivers Protectorate וב-1893

שונה שמו ל- Niger Coast Protectorate ואח"כ (ב-1899) הפך למושבה דרום ניגריה - הופיעו במשך השנים 93-1892 סוגים רבים של הדפסי רכב של בולי המלכה ויקטוריה מאנגליה, כשהערכים הגבוהים ביניהם נדירים מאד. הערך הגבוה בסדרה "20 שילינג על 1 שילינג" הוא נדיר ביותר ורק כ-3 בולים מכל אחד מצבעי הדפס הרכב ידועים כיום (ר' צילום 3). הדפס הרכב ידוע ב-3 צבעים: סגול, אדום ושחור; במקרה הראשון ידוע גם על הדפס רכב הפוך של הערך!

קבוצה אחרת של הדפסי רכב נדירים ביותר הופיעה באזורי כבוש של בנות הברית במושבות גרמניות שמעבר לים, במלחמת העולם הראשונה. במושבות כמו טוגו, סמואה, קמרון, הופיעו, עם כבוש ע"י בנות הברית ב-1914 או 1915, בולי השלטון המקומי הקודם, עם הדפס-רכב שונים בהתאם לכוחות הכובשים. במיוחד

בהמשך לסקירות על בולים נדירים בעולם, נסיים את הפרק הון באימפריה הבריטית בתאור פריטים אחרים מתוך 3 קבוצות, שרבים בתוכן הבולים הנדירים וביניהם גם נדירים ביותר. שלוש הקבוצות הן:

1. בולים עם הדפס-רכב.

2. בולים עם שגיאות.

3. בולים בעלי ערך נומינאלי גבוה מאוד, ששימשו בעיקר לצורך מס (Revenue מעניין שאחדים מבולים אלה, למרות נדירותם הרבה (במקרים מסוימים קיים רק עותק אחד או שניים!), מפורסמים הרבה פחות מאחיהם הידועים כמו ה"אחד פני מגוינאה הבריטית" או ה"Post Office Mauritius".

ב-1883, במושבת הכתר חוף הזהב, היה מחסור בבולים של פני אחד ועד שסופקו מאנגליה בולים חדשים בערך זה, הדפיסו הדפס-רכב מקומי של 1d על בולים קיימים של 4 פני (ראה צילום מס' 1). רק בול אחד מסוג זה ידוע היום בוודאות והוא נמצא באוסף "טפלינג" שבמוסיאון הבריטי. יש שמועות על מציאותו של עותק נוסף אך הן לא אומתו. לא קיימת עד היום אינפורמציה רשמית מהימנה על הדפסתו של הדפס-הרכב הזה ולא ברור ה"סטאטוס" שלו. יש סברה שהדפס-הרכב נעשה באופן ידני, אך לא ידועים שום פרטים על כך ועל מספר הבולים שהודפסו.

בול נוסף, נדיר ביותר, השייך בעת ובעונה אחת לשתיים מן הקבוצות הנ"ל, מכיל שגיאה בהדפס-רכב. הוא הופיע במושבה בריטית אחרת (לשעבר) באפריקה - במושבה לגוס, שהתאחדה ב-1906 עם ניגריה הדרומית. גם כאן היה הסיפור של מחסור בבולים בערך מסוים: ב-1893 היו חסרים בולים בערך חצי פני ועל בולים קיימים בני 4 פנס הדפיסו הדפס-רכב Half Penny. בטעות הוכנס להדפסה גליון אחד של בולי 2 פנס, דבר שהביא

.6

מעטפות שעל כל אחת מהן היו 2 בולי "הראש ההפוך". מאחת מהן הורדו הבולים ונמכרו כל אחד בנפרד והשניה, שנקנתה ע"י האספן המפורסם תומס קי טפלינג - והנמצאת כיום כחלק מאוסף גדול זה במוזיאון הבריטי - היא אולי היחידה מסוג זה הקיימת עד היום. מהבולים עצמם, עם השגיאה, קיימים רק עותקים בודדים. שגיאה מפורסמת אחרת, המכונה "הבתולה הנעלמת" (The missing virgin) קרתה בבול של 1 שילינג מאיי הבתולה (אחד מאיי הודו המערבית) מסדרת 1867/70. הבול הרגיל מראה את הקדושה אורסולה בצבע שחור על רקע הבול בצבע אדום. בבול השגוי חסרה דמות הקדושה (צילום 6: בול רגיל ובול שגוי). לא ברור במקרה זה, האם הבולים השגויים הקיימים הם באמת בולים עם הדפסה לקר ייה שנמכרו בדואר או שאלו הדפסות בקורת (Proofs) של המסגרת ללא דמות הקדושה. על כל פנים לא מוכר עותק חתום מבול שגוי זה.

הקבוצה השלישית מבולי האימפריה הבריטית, הכוללת בתוכה בולים נדירים, הם בולים מתקופת המלך אדוארד ה-7 בעלי ערך נומינאלי גבוה מאד, שהוצאו בעיקר לצורכי מס, אך יתכן שהיה להם גם שימוש פוסטאלי מצומצם. בכל אופן, העובדה שמופיעה עליהם הכתובת Postage Revenue, עושה אותם לבולי דואר לכל דבר והם מבוקשים מאד ע"י בולאים היכולים להרשות לעצמם לשלם את מחירם הגבוה. רוב הבולים האלו אינם ידועים עד היום במצב משומש (עם חותמת פוסטלית). הנדיר ביותר מקבוצה זו הוא הבול בערך 25 ליש"ט. בולים נוספים נדירים מקבוצה זו הם: - \$ 500 מ-1910 (המלך אדוארד) ממלאיה (Straits Settlements British Central Africa) מ-1896, השייך עדיין לתקופת המלכה ויקטוריה. ו-200 רופיות מ-1908 מזנזיבר.

.4

נדירים הבולים בערכים הגבוהים של סדרות אלו (1 מרק - 5 מרק), שיש ביניהם גם שגיאות שונות בהדפסה הרכב שהן כמובן נדירות ביותר. נציין במיוחד את הסידרה מטוגו, שהודפסה באוקטובר 1914 עם הדפס הרכב

(ר' צילום 4). ב-1915 הודפסה הסידרה גם ע"י השלטון הצרפתי עם הדפסה הרכב דומה בצרפתית וגם במקרה זה נדירים ביותר הם הערכים הגבוהים: 50 פפניג, 1, 3 ו-5 מרק. רק בול אחד ידוע מהערך 1 מרק הצרפתי ומהערכים האחרים, האנגלים והצרפתים ידועים רק בעותקים בודדים מכל סוג. השגיאות בבולים נוצרו עם היווצרם של הבולים הראשונים וסוגיהן רבים ושונים - חלקן פעוטות וחסרות חשיבות וחלקן מדהימות ומעניינות ביותר. אחדים מהבולים הנדירים ביותר בעולם מקורם בשגיאה מסוג כלשהו וגם הבולים המפורסמים המכונים Post Office Mauritius מתוארים לעיתים כטעות בהדפסה, שהיתה צריכה להיות, Post Paid Mauritius, כמו בבולים שהופיעו בהוצאות האחרות. תארנו כבר בפרקים הקודמים של מדור זה מספר שגיאות נדירות באחדים מבולי האימפריה הבריטית, נזכיר להלן מספר בולים נוספים עם שגיאות ספקטור לריות מתחום האימפריה.

אחד מסוגי השגיאות הנפוצות יחסית, עלול לקרות בבולים המודפסים במספר צבעים, כאשר חלקים שונים של הבול מודפסים בצבע אחר וב"הרצת הדפסה" נפרדת לחלוטין. דבר כזה קרה בבול של 4 אנוס מהסידרה הרשמית הראשונה של בולי הודו ב-1854, שבו הודפסה המסגרת האדומה הפוכה לגבי ראש המלכה בכחול. כך נוצר הבול השגוי המפורסם The Indian 4 an as Inverted Head שבמפתיע התגלה, כנראה, רק 20 שנה יותר מאחר (צילום 5). בסוף המאה ה-19 התגלו שתי

FORTHCOMING ISSUES

On the 5th of November 1985 were issued four commemorative stamps: Meir Dizengoff, Leon Jehuda Recanati, Gedera Centenary and a special stamp for the Kibutz.

MEIR DIZENGOFF (1861–1936), born in Bessarabia, was one of the founders of Tel Aviv and mayor of the city for many years. Following a spell of voluntary army service, he entered politics and was arrested for a time by the authorities.

In 1895 he went to Odessa and in 1901 was a delegate to the 5th Zionist Congress at Basle, and was one of the supporters of Herzl, but at the 6th Congress was in opposition to the Uganda Plan. In 1904 he founded "GEULA", a company for buying land in Eretz Israel and, in September 1905, came to settle in Jaffa where he engaged in the purchase of additional land for the veteran settlements.

Dizengoff was one of the band of people who had the inspiration to establish the neighbourhood of **AHUZAT BAYIT** on the borders of Jaffa and was one of the founding members of the society established for that purpose. In 1911 he was elected head of the local committee and, from then on, except for a short break between 1925 and 1928 he headed the township and later the town of Tel Aviv.

LEON YEHUDA RECANATI was born in Salonika in 1890, the son of Shmuel Recanati and scion of a distinguished line of rabbis descended from

the noted sage, Menahem Recanati.

In preparation for his immigration Recanati visited Palestine in 1934, eventually settling in Tel Aviv in 1935. There he founded the Palestine Discount Bank Ltd., becoming the first Chairman of the Board and its General Manager. He succeeded in attracting considerable capital from Egyptian Jewry and others, for investment in Palestine, enabling the rapid growth of the bank into one of the largest financial institutions in the country. He was concerned with many aspects of the cultural and artistic life of the community, always exhibiting those aristocratic traits that had characterized the Jews of Salonika since the "Golden Age" of Spanish Jewry.

Leon Recanati passed away in Tel-Aviv on October 13th, 1945.

GEDERA was founded in the year 1884 by the members of **BILU**. Its name was taken from the Bible and signified a fenced-off area for guarding the sheep at night. The founding-fathers believed that this was the site of the "Gedera" mentioned in connection with the inheritance of the tribe of Judah (Joshua, 15.36).

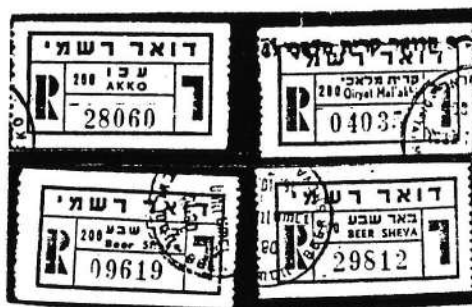
Gedera is a thriving settlement, built on seven hills and surrounded by greenery. Its farmers make their living from vineyards and orchards. It boasts educational institutions and light industry. Gedera's present population numbers some 7,000 souls and is famous for the quality of its fresh air which is so beneficial to asthma sufferers and as a settlement that has managed to preserve its agricultural character.

עוד על תוויות דואר רשמי

ברצוני להתייחס למאמרו של ש. זוהר "קץ לתוויות רשום לדואר רשמי" ולהוסיף: השימוש בתוויות הרשום הממשלתי "דאר רשמי" קיים עדיין במידה לא פחותה, בעיקר בשלוש הערים הגדולות. התווית הנמצאת היום בשמוש היא תווית בפורמט מוקטן מזה שהיה ידוע לנו עד היום. תווית מוקטנת זו מרפיעה עם שם מודפס תל-אביב חיפה וירושלים וכן תווית ריקה ללא שם. כמו כן ברצוני להוסיף שברשימה הושמטו שני ישובים אשר מופיעים בתווית עם שם מודפס: עכו וקרית מלאכי. ברצוני לציין שהשם בארבע בתווית מופיע בלועזית בשתי צורות: באותיות דפוס ובאותיות כתב.

הערת המערכת: מפאת חשיבות ההערה פירסמנו אותה על אף העדר שמו של הכותב.

דוד פוזן ז"ל

חברי העמותה התל-אביבית ליוו למנוחות את החבר דוד פוזן ז"ל, שנפטר בטרם עת.

דוד היה אספן מסור ומעמיק ועל אף עיסוקיו לא החסיר כל מפגש במועדון הבולאים. שרת בצבא קבע בדרגת רבסרן ורק השנה, זמן מה לפני האסון שפקד אותו, התשחרר משרותו הצבאי. מותו השאיר חלל כל ימחה. יהי זכרו ברור.

בולאי תל-אביב

מכתבים

סימנים להדפסה חוזרת

קראתי בעתונות לועזית שיש מושבות בריטיות לשעבר המנפיקות בולי דואר בהדפסה חוזרת וקיים קושי בהבחנה בין הדפסה להדפסה. האם יש פרטים על כך וכיצד ניתן להבחין בין מהדורה ראשונה למהדורה שנייה? אריה זפטנר, תל אביב

אכן קיימת אפשרות שמדינות בחבר העמים הבריטי ולא רק אלה מדפיסות מהדורה קטנה של בולים וכאשר מתברר שהבולים אלו, מוסיפים מהדורה נוספת, בהדפסה שנייה, כפי שזה מקובל לגבי בולים מן המניין במדינת ישראל ובעולם כולו.

במקרה של הדפסה חוזרת, יש בדרך כלל סימון כלשהו בשולי הגליון ההדפסה ולפעמים אף תאריך, כמו בבולי מדינת ישראל (אצלנו היו בולים מן המניין שהודפסו מספר פעמים, אבל בכל פעם אפשר היה לראות את תאריך ההדפסה בשולי הגליון).

גם אם קיימת שיטת ההדפסה עם מיני סימנים בשולי הגליון בכל הדפסה, גם אז אין כל אפשרות לזהות בול בודד שהודפס בצבע זהה מגלופה אוטנטית, גם בהדפסה חוזרת, פרט אם היו שנויים מסוימים מכוונים.

היו שהציעו למנהלות דואר שונות לתת ניקוב שונה בכל הדפסה, כך שהשינוי בין ההדפסות השונות יהיה עבור האספנים בלבד ולא יחשב כבול חדש. אפשר גם להדפיסו על נייר דבק אחר.

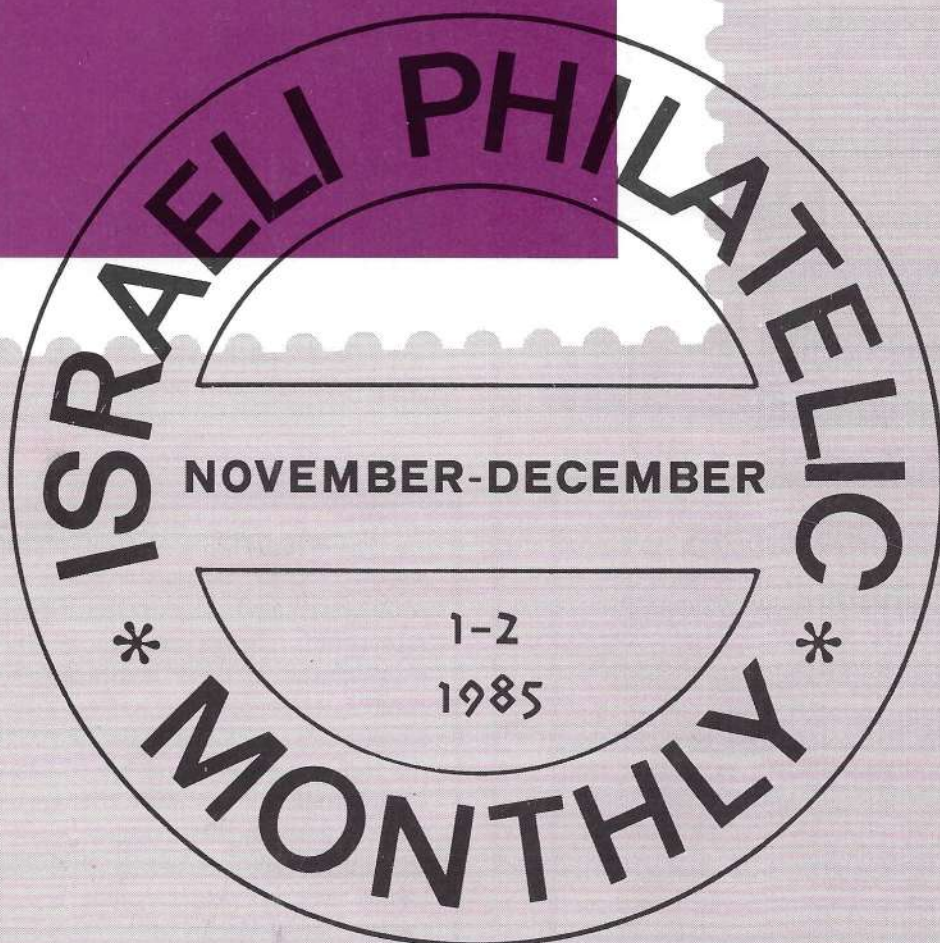
המערכת

The KIBBUTZ is a form of communal living in which the community both creates and supplies the needs of its members. It was founded by young pioneers who left their homes and their families in Europe and came to Eretz Israel to serve the Zionist ideal of settling the land and taking up a life of labour. They combined this with the age-long ideal of living a life of justice, equality and mutual help. A life in which there would be no discrimination and no exploitation of Man by Man.

בולי ארכיאולוגיה, סידרה חדשה מן המניין

הירחון הישראלי לבולאות